

Vergaderjaar 2024–2025

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 3347

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ASIEL EN MIGRATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 februari 2025

Het voorkomen van overlast veroorzaakt door (een relatief kleine groep) asielzoekers is een van de speerpunten van dit kabinet. Realisatie van snelle procedures voor deze doelgroep is hierbij van belang. Hiertoe is onder andere de procesbeschikbaarheidsaanpak ontwikkeld. Bij brief van 17 mei 2024¹ is uw Kamer geïnformeerd over de ontwikkelingen met betrekking tot deze aanpak in Ter Apel. Daarbij is aangegeven dat de doorstart van de aangepaste pilot mede afhankelijk is van de beschikbare opvangcapaciteit in Ter Apel. Nu de bezetting in Ter Apel enige tijd onder de 2.000 personen zit, kan 7 februari in Ter Apel een gefaseerde doorstart worden gemaakt met de procesbeschikbaarheidsaanpak.

Vanzelfsprekend hebben andere initiatieven vanuit de asielketen, om overlast tegen te gaan en procedures versneld uit te voeren, in de tussentijd doorgang gevonden. De bevindingen met de verscherpt toezichtslocatie (vtl) in Budel, worden in de procesbeschikbaarheidsaanpak betrokken.

Procesbeschikbaarheidsaanpak

De procesbeschikbaarheidsaanpak is een escalatiemodel dat bestaat uit verschillende treden waarbij een steeds zwaarder regime kan worden toegepast als de vreemdeling niet meewerkt aan zijn procedure of overlast veroorzaakt. Daarbij is het uitgangspunt dat de aanvrager steeds beschikbaar is met het oog op versnelde behandeling, die uiteindelijk moet gelden voor alle kansarme aanvragers.

- De eerste trede is het opleggen van een toezichtmaatregel dat gepaard gaat met een tweemaal daagse inhuysregistratie. Dit is belangrijk omdat de aanvrager zo steeds voor de IND beschikbaar is voor de geprioriteerde afhandeling.

¹ Kamerbrief 19 637, nr. 3250.

Wanneer de aanvrager zich niet aan die inhuysregistratie houdt of overlast veroorzaakt, komen onmiddellijk de volgende treden van het escalatie-model in beeld:

- De tweede trede is plaatsing op de vtl. Op de vtl is sprake van een intensief programma in een afgeschermd, prikkelarme omgeving gericht op gedragsverandering. De vtl is onderdeel van een aanmeldlocatie en geen stand-alone modaliteit;
- De derde trede is het opleggen van een vrijheidsbeperkende maatregel. Dit betreft een zogeheten artikel-56-maatregel, waarbij wordt beoordeeld of plaatsing op een procesbeschikbaarheidslocatie (pbl) danwel plaatsing in de handhavings- en toezichtslocatie (htl) opportuun is. Op dit moment worden de randvoorwaarden voor plaatsing op een pbl in kaart gebracht om te onderzoeken of deze escalatie mogelijk is;
- De vierde trede is het in bewaring stellen van de vreemdeling in een detentiecentrum (vrijheidsontneming). Indien sprake is van strafrechtelijke detentie verblijft de vreemdeling in een penitentiaire inrichting.

Tredes kunnen elkaar opvolgen, maar het gedrag van een aanvrager kan ook reden zijn tredes over te slaan en bijvoorbeeld onmiddellijk te besluiten tot vreemdelingendetentie. Vanzelfsprekend zal de inzet van toezichts- en bewaringsmaatregelen altijd individueel gemotiveerd worden.

Start in Ter Apel en Budel

Zoals aangegeven wordt 7 februari een gefaseerde start gemaakt met een pilot procesbeschikbaarheidsaanpak in Ter Apel. Hierbij wordt gestart met de pilot vtl voor mensen die overlastgevend gedrag vertonen op locatie of in de gemeente. Daarna volgt de start met de inhuysregistratie voor bovenstaande groep en voor mensen uit een veilig land van herkomst of die reeds internationale bescherming genieten in een ander EU-lidstaat (personen die vallen onder spoor 2) en mensen met een laag inwilligingspercentage (die vallen onder spoor 4) uit Algerije en Moldavië. De procedures van mensen uit deze groepen worden met prioriteit afgehandeld. In Budel worden de gesprekken gestart om hetzelfde model in te voeren. Op deze wijze wordt ervaring opgedaan met de aanpak, waarna deze zal worden geëvalueerd, waar mogelijk uitgebreid en aangescherpt.

Vervolg

Uw kamer zal over het verdere verloop van de pilot worden geïnformeerd middels de periodieke voortgangsbrief aanpak overlastgevende asielzoekers.

De Minister van Asiel en Migratie,
M.H.M. Faber-van de Klashorst